

СТАНОВИЩЕ

За

Дисертационният труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на ГЕРГАНА ГЕОРГИЕВА РЯШЕВА – „Музикално – сценични произведения и проблемът на тяхното въздействие при възпитанието и развитието на децата от 0 до 7 годишна възраст“

от

Доцент доктор ДЕЯН ЕВГЕНИЕВ ПАВЛОВ – преподавател по „Оперно пеене с диригент“ във Вокален Факултет и „Оперно и симфонично дирижиране“ в ТКДФ

Гергана Ряшева е родена 1985 година в град Пловдив. През 2004 г. завършва НУМСИ „Добрин Петков“ със специалностите флейта и оперно пеене. От 2008 е до 2013г. студентка в Национална Музикална Академия „Панчо Владигеров“ във Вокален Факултет специалност „класическо пеене“ при професор Мила Дюлгерова. През 2012г. отива на специализация по програмата „Еразъм“ в Академия Джузепе Тартини град Триест Италия. Има множество награди от наши и международни конкурси. Като солистка се е изявявала с: Пловдивска Филхармония, Филхармония – Пазарджик, Софийска Филхармония, и в спектаклите: „Мечо Пух“ от Ал. Йосифов, „Медиумът“ от Дж. К. Меноти, „Вълкът и седемте козлета“ от Ал. Владигеров, в операта „Севилският бръснар“ в ролята на Берта и много други. Майсторски класове – Бруна Балиони, Анна Томова – Синтова, Христина Ангелакова, Иван Ангелов.

Дисертационният труд на Гергана Ряшева се състои от Увод, Две главни глави с подточки, Заключение, Четири приложения и Библиография.

В увода се представя подробно всички начини, по които е разработена темата и всички възможни източници за постигане на ефекта за възпитанието на децата от невръстна възраст. Обърнато е внимание към болезнената тема на нашето общество, че в общообразователните училища не е широко застъпена практиката да се запознават децата с операта като изкуство, да се слушат симфонични произведения и да се гледат части от балетни постановки. От няколко години професионалните

оперни и оперетни театри включват вече много детски опери и произведения и са много подходящи за запознаване на децата с този жанр в музиката. Гергана посочва още, че изследванията, които е описала, обясняват важността и ползата от музиката в учебния процес и подкрепят твърдението и, че музиката трябва да е неразделна част от основната учебна програма. Отделно тя посочва как изследването установява как класическата музика влияе върху развитието на мозъка на плода и детето, тяхното емоционално, психическо, и физическо развитие. Формирането на възприятието им и вкуса към различните стилове музика, опирайки се на научни изследвания, диаграми, схеми и опити.

В първа глава – „Психофизиология на музикалното възприятие“ – като първа точка е посочена „Възприемане на музиката“ – изключително подробно е разгледано „възприемането“ на музиката по какъв начин, колко вида има, различните виждания за развитие на термина „Музикално възприемане“, способностите за пълноценното възприемане на музиката. Разгледано е и от гледна точка на психологическото възприятие и протичането на психичните процеси като реакция, точност, умствена активност и други.

Във втора точка – „теории на слуха“ ,вниманието се насочва към изследването на външното въздействие на определен код ,носител на който са клетките на мозъка – невроните. Подробно е описано как те влияят на възприемането на различни звукови височини, също така се анализира „ролята на хипоталамуса в слуховото и музикалното възприятие“. Трета точка е посветена на „Механизмът на въздействието на музиката“, като се анализира как звукът се възприема от слуховия анализатор и как се декодира и се превръща в нервни импулси. Четвърта точка е „Влиянието на музикотерапията при бременни и бъдещото бебе“ тук се обръща внимание на ритъма, който е във всичко, което ни заобикаля: живите същества, природата, Космоса и живота сам по себе си. Как различните звуци, ритми и движения влияят на плода, и как получава генетично наследство по оригинален начин, за който допринасят майката и бащата с подхода си към околната среда и отношението им към музиката. Според доктор Томатис „вътреутробната нощ е едно далеч не тихо място“. Посочват се редица изследвания в тази посока с подробно описани резултати от тях. Пета точка е посветена на „Влиянието на класическата музика в пренаталния период и ранна детска възраст върху

мозъка“. Има много проучвания по този въпрос,занимават се и лекари и психолози и детски педагози.Посочени са деветте вида интелигентност,които трябва да се развиват от разждането на детето,даже и преди това.Проследени са различните реакции на ембриони в различен стадии при пускане на музика,силен шум и т.н.В шеста точка –„музикално-възпитателна работа в детската градина“ се набляга на работата с децата, с цел изграждането на многостранно и хармонично развита личност. Естетическото,умственото,физическото и нравственото възпитание,както и възпитаенецуюение на умения при слушане и възприемане на музиката, пеене на различни песни и движение в ритъм с музиката.Като например музикални произведения с танцувален характер – хоро,ръченица,марш,валс и други.Показани са примери за такива произведения,в които са събрани пеене,движение и игра. Музикалната „Игра“ на Александър Райчев.Песните „Хорце“,„Моряци“ и подобни такива.Чрез тези игри и задачи се възпитава у децата интерес и подчертано внимание към звуковата картина,развиват се уменията им за слухов анализ,сравняването на звуковете по сила,височина,тембър и трайност. В седма точка – „Музикално обучение по света“ се проследяват различни учени,които показват начините по които обучават деца от различни възрасти и изследванията и изводите от тези обучения и експерименти.Обърнато е внимание на „музикалната революция“ El Sistema във Венецуела,която преобразява живота на крайно бедни деца.Създадена от Хосе Антонио Абреу и продължена от световно известният диригент Густаво Дудамел,който е продукт на тази система.Инициативата е въведена в 55 държави.

Втора Глава –„ Музикално сценични произведения за деца“ започва с първа точка – „Развитието на музикално-сценичните произведения за деца през годините.Започва от появата на първата детска музикална китка през 1905г. в Пловдив създадена от учителя по музика Димо Бойчев, посочен е приноса на Ангел Букорещлиев и Маестро Георги Атанасов.В България са създадени над 110 произведения за деца.В нашите оперни театри се поставят детски спектакли и различни опери се представят в адаптиран детски вариант. В Софийска Опера и Балет са поставяни детските опери „Робинзон Крузо“,Тошко Африкански“,„Макс и Мориц“ и много други.Правят се спектакли за бебоци,в които децата се включват в постановките като участници.Обърнато е сериозно внимание на историята на създаването на детската опера, подкрепена с множество

примери. Подробно е разказана историята на създаването на операта „Златната ябълка“ от Парашкев Хаджиев, на мюзикъла „Вълкът и седемте козлета“ на Александър Владигеров, на „Бременските музиканти“ от Ал. Владигеров, „Хензел и Гретел“ от Хумпердинк тяхните постановки, сценографии, костюми, режисьорски решения и други. Посочен е и проекта – „Интерактивна постановка за деца – „Някъде в Морето“ създаден през 2015 г. с участието на самата Гергана Ряшева.

Трудът завършва със заключение, в което кандидат – докторантката обяснява мотивацията си, за създаването на този труд, пътят, който е извървяла, за намирането на материали, събирането на схеми и т.н.

Приноса на дисертационния труд е, че той е един от първите професионални опити за систематизирането на подобен вид научна проблематика.

За първи път се прави изследване на въздействието на класическата музика в пренатален период.

Развита е мащабно темата за реакцията на мозъка под влиянието на музикално-сценични произведения за деца и класическата музика.

Описващите нагледно опити правени при слушане на класическа музика, говор и пеене върху мозъка на деца от различни възрасти.

Създаването на авторски спектакъл – интерактивната постановка за деца „Някъде в морето“

Описването хронологично състоялите се премиери на детски постановки на сцената на Софийска опера и балет

След прочитането на труда на Гергана Ряшева, мога да заявя, че е много изчерпателен, изключително интересен и полезен за преподаватели, които ще се занимават с възпитанието и изграждането на личности на децата от най-малка възраст. Убедено заявявам, че докторската дисертация отговаря на всички изисквания има сериозен приносен характер и заслужава присъждането на образователна и научна степен „Доктор“.

10.03.2020г.

доцент доктор Деян Павлов